

img1

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

NUTARTIS

2021 m. rugsėjo 15 d.
Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus atrankos kolegija, susidedanti iš teisėjų Godos Ambrasaitės-Balynienės, Alės Bukaviniienės ir Gražinos Davidonienės (kolegijos pirmininkė),

susipažinusi su 2021 m. rugsėjo 9 d. paduotu **suinteresuoto asmens Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos** kasaciniu skundu dėl Kauno apygardos teismo 2021 m. liepos 22 d. nutarties peržiūrėjimo,

nustatė:

Skundžiama Kauno apygardos teismo 2021 m. liepos 22 d. nutartimi paliktas nepakeistas Kauno apylinkės teismo 2021 m. kovo 10 d. sprendimas, kuriuo iš dalies tenkinus pareiškėjos N. A. pareiškimą nustatytas juridinę reikšmę turintis faktas, kad buvęs savininkas A. L. (*duomenys neskelbtini*), nuosavybės teise valdytą 4,35 ha žemę (*duomenys neskelbtini*) naudojo kitai paskirčiai; taip pat atnaujintas praleistas Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo 10 straipsnio 4 dalyje įtvirtintas terminas dokumentams į nuosavybės teisių atkūrimo bylą pateikti.

Kasaciniu skundu suinteresuotas asmuo Nacionalinė žemės tarnyba prašo panaikinti teismų sprendimą ir nutartį.

Kasaciniame skunde nurodoma, kad yra kasacinio skundo pagrindas remiantis [CPK 346 straipsnio](#) 2 dalies 1 punktu – materialiosios ar proceso teisės normų pažeidimas, turintis esminės reikšmės vienodam teisės aiškinimui ir taikymui, jeigu šis pažeidimas galėjo turėti įtakos neteisėto sprendimo (nutarties) priėmimui.

Atrankos kolegija pažymi, kad kasacinis teismas tikrina žemesnės instancijos teismų sprendimų (nutarčių) teisėtumą tik išimtiniais atvejais, kai yra bent vienas iš [CPK 346 straipsnio](#) 2 dalyje nustatytų kasacijos pagrindų ([CPK 346 straipsnio](#) 1 dalis). Kasaciniame skunde nepakanka vien tik nurodyti kasacijos pagrindą – įvardyti kasacijos pagrindo buvimą būtina pagrįsti išsamiais teisiniais argumentais ([CPK 347 straipsnio](#) 1 dalies 3 punktas). Be to, [CPK 346 straipsnio](#) 2 dalyje nurodyti kasacijos pagrindai patvirtina, jog kasacija leidžiama ne teisės klausimais apskritai, bet ypatingais teisės klausimais, siekiant, jog kasaciniame teisme būtų nagrinėjamos tik tokios bylos, kuriose keliama teisės problemų išsprendimas būtų reikšmingas vienodam teisės aiškinimui.

Kai kasacinis skundas paduodamas [CPK 346 straipsnio](#) 2 dalies 1 punkto pagrindu, kasaciniame skunde būtina nurodyti buvus pažeistą materialinės ar proceso teisės normą, teisinius argumentus, patvirtinančius nurodytus (nurodytą) teisės normos (normų) pažeidimą bei argumentuotai pagrįsti, kad teisės pažeidimas, į kurį apeliuojama, yra toks svarbus, kad turi esminę reikšmę vienodam teisės aiškinimui ir taikymui, o taip pat, kad jis (teisės pažeidimas) galėjo turėti įtakos neteisėto sprendimo (nutarties) priėmimui.

Kasacinis skundas grindžiamas tokiais esminiais argumentais:

1. Pirmosios ir apeliacinės instancijos teismai netinkamai taikė [CPK](#) 445 straipsnį, kuriame įtvirtinta, kad teismas nustato juridinę reikšmę turinčius faktus tik tada, kai pareiškėjas negali kitokia tvarka gauti tuos faktus patvirtinančių reikiamų dokumentų arba kai negalima atkurti prarastų dokumentų. Kauno apygardos teismas nutartyje nurodė, kad nėra išlikusių archyvinių dokumentų, patvirtinančių, kad A. L. iki nacionalizacijos valdytas 4,35 ha žemės sklypas buvo suskirstytas rūšimis, tačiau nenustatė aplinkybės, kad toks dokumentas egzistavo, turėjo egzistuoti ir buvo sunaikintas, pamestas ar kitaip nėra išlikęs, nors tai yra būtinoji sąlyga juridinę reikšmę turinčio fakto nustatymui, ir asmuo negali kitokia tvarka gauti tuos faktus patvirtinančių reikiamų dokumentų.

2. Teismai netinkamai įvertino tai, kad (*duomenys neskelbtini*) žemės vienasėdžiais išskirstymo plane ir šio plano eksplikacijoje nurodyta, kad A. L. valdytame žemės sklype Nr. 19 yra 0,2390 ha sodybų, o žemės sklype Nr. 83 – 0,5740 ha, taip pat šiame dokumente nurodyti vėliausi duomenys apie tai, kad nacionalizacijos metu 0,8670 ha A. L. turėtos žemės buvo naudojama kitai paskirčiai (sodyboms), o likusios žemės suskirstymas nenurodytas. Akivaizdu, kad žemės sklypų planas buvo parengtas pagal tuo metu buvusius ir užfiksuotus duomenis ir aplinkybę, kad daugiau duomenų pagal tuometinę situaciją nenustatyta t. y. matininkas atlikdamas matavimus duomenų nerado, todėl neužfiksavo, negali būti traktuojama kaip aplinkybė, kuri buvo, tačiau pareiškėja neturi išlikusių dokumentų. Teismai neteisingai įvertino įrodymus, jų reikšmę, visumą ir pakankamumą nes nepagrįstai nustatė juridinę reikšmę turintį faktą, nesant jo nustatymui būtinų sąlygų, taip netinkamai taikė [CPK](#) 176-185 straipsnių įrodinėjimo ir įrodymų vertinimo taisykles. Teismų vertinti duomenys nesudaro pagrindo spręsti, kad visa 4,35 ha A. L. valdyta žemė buvo kitos paskirties. 4,35 ha žemės naudoti vien tik sodo (daržo) reikmėms šeimai yra ženkliai per didelis plotas, todėl nepagrįstas pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų argumentas, kad visa žemė galėjo būti naudojama pastatams bei sodo ir daržo reikmėms.

Atrankos kolegija, susipažinusi su kasacinio skundo argumentais, teismų procesinių sprendimų motyvais ir jų pagrindu padarytomis išvadomis, kasacinio teismo praktika, sprendžia, kad kasacinio skundo argumentai nepatvirtina [CPK 346 straipsnio](#) 2 dalyje nustatytų kriterijų kasacijai. Kasaciniame skunde neužtenka vien tik nurodyti, kad teismas pažeidė teisės normas, šiuos teiginius būtina pagrįsti kasacijos pagrindą atskleidžiančiais teisiniais argumentais, o šiuo atveju kasacinio skundo argumentais nepagrindžiama, jog egzistuoja teisinis pagrindas peržiūrėti bylą kasacine tvarka.

Žyminių mokesčių apmokestinamas kasaciniu skundu ginčijamas reikalavimas (prašymas) dėl žemės nuosavybės teisių juridinio fakto nustatymo. Pagal [CPK 80 straipsnio](#) 1 dalies 9 punktą mokėtinas žyminis mokestis ypatingosios teisenos bylose yra 50 Eur. Pagal šio straipsnio 7 dalį pateikiant teismui procesinius dokumentus tik elektroninių ryšių priemonėmis, mokama 75 proc. sumos, t. y. 37, 50 Eur. Kasaciniame skunde teigiama, kad Nacionalinė žemės tarnyba turėtų būti atleidžiama nuo žyminio mokesčio, nes gina viešąjį interesą, atstovaudama ir ginama valstybės interesus dėl valstybinės žemės perleidimo. Tačiau pagal [CPK 83 straipsnio](#) 1 dalies 5 punktą valstybės įstaigos atleidžiamos nuo žyminio mokesčio, kai siekdamas apginti viešąjį interesą, jos pareiškia ieškinį, prašymą, pareiškimą teismui. Byloje Nacionalinė žemės tarnyba nepareiškė reikalavimų teismui, ji nesutinka su pareiškėjos kaip fizinio asmens privačiu interesu grindžiamu prašymu nustatyti žemės nuosavybės teisių juridinį faktą, todėl žyminis mokestis mokėtinas įprasta tvarka.

Dėl nurodytų priežasčių konstatuotina, kad kasacinis skundas neatitinka [CPK 346 straipsnio](#), 347 straipsnio 1 dalies 3 punkto reikalavimų, todėl jį atsisakytina priimti ([CPK](#) 350 straipsnio 2 dalies 3, 4 punktai).

Atrankos kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 350 straipsnio 2 dalies 3, 4 punktais ir 4 dalimi,

nutaria:

Įsakyti skundą atsisakyti priimti.
Ši nutartis yra galutinė ir neskundžiama.

Teisėjos Goda Ambrasaitė-Balynienė

Alė Bukaviniene

Grazina Davidonienė